

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

04 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componența:

Președinte – Ion Guzun,

Judecători – Sergiu Daguța, Anatolie Țurcan, Boris Talpă, Ghenadie Eremciuc,

judecând fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, recursurile ordinare declarate de către *inculpat*, și de către avocatul *Russu Alexandr* în numele inculpatului Șmighelschi Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, în cauza penală de învinuire a lui

Șmighelschi Oleg XXXX, născut la XXXX, originar și domiciliat în mun. XXXXX,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal al Republicii Moldova.

Termenii de examinare:

prima instanță: 23.03.2021 – 25.06.2021;

instanța de apel: 15.07.2021 – 08.12.2021;

instanța de recurs ordinar: 13.05.2022 – 04.07.2023.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Șmighelschi Oleg a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal și în baza acestei Legi, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost aplicată pedeapsa de 3 (trei) ani închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de reprezentantul părții vătămate Ababii Andrei, și s-a dispus încasarea de la Șmighelschi Oleg în contul lui Ababii Andrei suma de 36794,24 lei (treizeci șase mii șapte sute nouăzeci și patru lei 24 bani), cu titlu de prejudiciu material cauzat și suma de 250000 (două sute cincizeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în total suma de 286794,24 lei (două sute optzeci șase mii șapte sute nouăzeci și patru lei 24 bani).

S-a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, lăsând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordinea procedurii civile.

S-a dispus încasarea de la Șmighelschi Oleg în folosul statului cheltuielile judiciare în sumă de 320 (trei sute douăzeci) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. În sentință, prima instanță a constatat în fapt că:

Șmighelschi Oleg la data de 17 decembrie 2020, aproximativ ora 18:40, fiind în calitate de conducător auto și conducând automobilul de model „XXXXX”, cu numărul de înmatriculare XXXXX, pe str. Florilor, mun. Chișinău, din direcția str. Studenților spre str. Bogdan Voievod în preajma imobilului amplasat pe str. Florilor 12/1, n-a manifestat prudență sporită la trafic și n-a ținut permanent seama de împrejurări, de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei necesare deplasării în siguranță, determinarea benzii de circulație și modului de conducere a vehiculului, n-a apreciat corect situația rutieră reală pe drum în care se afla automobilul în momentul respectiv, prin ce a încălcat Hotărârea Guvernului nr.357/2009, cu privire la aprobarea Regulamentului Circulației Rutiere, emisă în scopul executării prevederilor articolului 37 din Legea nr. 131/2007, privind siguranța traficului rutier, și anume cerințele:

-pct.3 al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căroră participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile, agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”;

-pct.39 alin.(1) din Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căreia înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic; reglementările pct.40 alin.(2) din Regulamentului Circulației Rutiere, conform căroră, înaintea virării la dreapta, conducătorul de vehicul trebuie să cedeze trecerea bicicliștilor și conducătorilor de ciclomotoare care se deplasează pe pista destinată lor, precum și pietonilor;

-pct.45 din Regulamentul Circulației Rutiere, care prevăd că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră. 2) în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului;

-pct.58 alin.(3) din Regulamentul Circulației Rutiere, conform căroră, la apariția semnalului verde al semaforului, conducătorul este obligat să cedeze trecerea vehiculelor deja angajate în trecerea intersecției, indiferent de direcția lor de

deplasare, precum și pietonilor care finalizează traversarea carosabilului; la fel s-a omis respectarea prevederilor articolului 22 din Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier, care la alin.(4) stipulează că participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluentă și siguranța traficului, să nu pericliteze siguranța unor alți participanți la trafic;

-art.23 alin.(3) lit. a) din aceeași Lege, conform căreia, conducătorul de autovehicul este obligat să cunoască și să respecte Regulamentul Circulației Rutiere și drept urmare, *a comis tamponarea pietonului Ababii Valentina XXXXX*, d.n. XXXXX, care traversa carosabilul la trecerea, pentru pietoni cu circulație neregulată, de la dreapta spre stânga, relativ deplasării mijlocului de transport, condus de Șmighelschi Oleg, astfel, cauzându-i acesteia vătămări corporale grave, sub formă de traumă cranio-cerebrală manifestată prin contuzie cerebrală gravă, focare de delacerație hemoragică, hemoragie subarahnoidiană, hematom subaponeurotic occipital pe stânga, plăgi contuze lacerate fronto-orbitală pe dreapta, complicată cu comă II, stare vegetativă, higrom frontal pe dreapta, atrofie cerebrală, care au fost produse în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, prezintă pericol pentru viață și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală gravă, consemnate în raportul de expertiză judiciară nr.202102D0100 din 10 februarie 2021.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate juridic în baza art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, după indicii calificativi - *”încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport ce a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății”*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a acuzării în instanța de judecată, Balan Veaceslav, prin care a solicitat casarea totală a sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Șmighelschi Oleg să fie recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, și în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, să îi fie aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Prin aplicarea prevederilor art. 90¹ alin. (1) Cod penal, pedeapsa stabilită a suspenda parțial, primii 2 ani din pedeapsă să fie executați în penitenciar de tip deschis, iar restul pedepsei rămase de 2 ani a suspenda condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

3.1. În argumentarea apelului a invocat că prima instanță:

- eronat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, neținând cont de circumstanțele cauzei că în urma acțiunii infracționale a lui Șmighelschi Oleg, a pățimit grav pietonul Ababii Valentina care traversa partea carosabilă pe trecerea de pietoni;

- nu a ținut cont de faptul că se comit cu frecvență accidente rutiere soldate cu traumatizarea pietonilor care traversează regulamentar carosabilul.

- aplicându-i prevederile art. 90 Cod penal, se încurajează conducătorii auto de a ignora în continuare prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, și creează în societate perceperea precum că organele de drept și justiția nu își îndeplinesc corect obligațiile stabilite prin lege și creează tratări diferite în ceea ce privește corectitudinea actului justiției;

3.2. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul, prin care a solicitat

admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care suma de 36794,24 lei cu titlu de prejudiciu material să fie încasate din contul intervenientului accesoriu SA „Moldasig”, iar suma prejudiciului moral să fie diminuată până la 50000 lei.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

-veniturile sale nu asigură plata despăgubirii dispuse a fi încasate de către prima instanță, care în viziunea sa este excesiv de exagerată, și o să opteze la soluția de a evita această plată din imposibilitate de a achita această sumă;

- prima instanță la încasarea prejudiciului moral de 250000 lei, nu a ținut cont de condițiile de viață a sa, că este căsătorit, are la întreținere un copil minor de 4 ani, suferă de epilepsie și suportă deseori crize epileptice sub formă de convulsii și care necesită tratament costisitor;

- la examinarea acțiunii civile nu a antrenat în procesul de judecată intervenientul accesoriu, compania de asigurări „Moldasig” SA, care trebuie să suporte cheltuielile cu privire la prejudiciul material cauzat prin infracțiune;

- prejudiciul material în sumă de 36794,24 lei urma să fie suportat de compania de asigurări „Moldasig” SA, deoarece la momentul săvârșirii accidentului rutier autoturismul de model „XXXXX”, cu numărul de înmatriculare XXXXX, cu care se deplasa a fost asigurat prin polița de asigurare cu nr. RCAI-005807137 din 20.05.2020, prin urmare compania de asigurări urma a fi atrasă în calitate de intervenient accesoriu în procesul de judecată, în conformitate cu art. 14, 15, 16, 20 din Legea nr. 414 din Legea nr. 414 din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, art. 1822 Cod Civil (în vigoare la data producerii accidentului rutier). Astfel, consideră că pretențiile din acțiunea civilă urmau a fi înaintate către „Moldasig” SA.

3.3. Totodată, apel împotriva sentinței a declarat reprezentantul părții civile Compania Națională de Asigurări în Medicină, Tudor Pruteanu, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie admisă integral acțiunea civilă înaintată de partea civilă Compania Națională de Asigurări în Medicină.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte:

- deși a prezentat toate probele necesare pentru stabilirea cuantumului prejudiciului suportat, de către prestatorul de servicii medicale cât și asigurătorului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină pentru cheltuielile suportate cu indicarea sumei exacte, acoperită financiar din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prima instanță a admis în principiu acțiunea civilă, însă a lăsat ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să decidă instanța în ordinea procedurii civile, deși la caz nu a survenit necesitatea de a stabili altă sumă exactă a prejudiciului, nu a fost pusă la dubii suma prejudiciului;

- partea apărării nu și-a motivat poziția sa de punere în sarcina „Moldasig” SA a stingerii daunelor cauzate Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, prin prisma acoperirii acestor cheltuieli din contul companiei de asigurare, care avea relații contractuale de asigurare obligatorie cu inculpatul Șmighelschi Oleg;

- prima instanță nu a cercetat dacă sunt întrunite condițiile stabilite în art. 25 alin. (1), (2), lit. d) al Legii nr. 414 din 22.12.2006, cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, ceea ce

afectează legalitatea deciziei adoptate, deoarece companiile de asigurare compensează numai cheltuielile care nu sunt suportate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală;

-prima instanță a apreciat că, companiei de asigurări „Moldasig” SA, eventual urma a-i fi atribuită o calitate procesuală la examinarea acțiunii civile, ce nu poate fi realizată în cadrul examinării cauzei penale, dar nu a menționat norma conform căreia urmează a fi atrasă în procesul civil;

- potrivit art. 15 din Legea nr. 1585/1998, cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală cu modificările ulterioare, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nu are nici un temei juridic de a atrage în proces Compania de Asigurări „Moldasig” SA în vederea determinării responsabilului de reparare a prejudiciului pe calea acțiunii de regres. Or, prima instanță l-a recunoscut vinovat pe Șmighelschi Oleg de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal, care la rândul său a recunoscut acțiunea civilă înaintată și cheltuielile suportate de CNAM pentru tratamentul victimei, iar prevederile art. 15 din Legea nr. 1585/1998 stabilesc expres că Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) sunt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic.

4. Prin decizia din 8 decembrie 2021 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca fiind nefondate apelurile declarate de procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a acuzării în instanța de judecată, Balan Veaceslav și de inculpatul Șmighelschi Oleg.

S-a admis integral apelul declarat de reprezentantul părții civile Compania Națională de Asigurări în Medicină, Tudor Pruteanu, s-a casat parțial sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, și a dispus încasarea de la inculpatul Șmighelschi Oleg în beneficiul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, suma de 358419,36 lei cu titlu de prejudiciu material.

În rest, sentința s-a menținut fără modificări.

În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, cauza s-a examinat în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, inculpatul a recunoscut vina, ceea ce în cadrul ședinței s-a confirmat că acțiunile infracționale ale inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.264 alin. (3), lit. a) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a constatat că sentința primei instanțe nu a fost contestată în partea încadrării faptei de către părțile la proces, fiind contestată cu apel de către acuzatorul de stat doar în partea laturii penale referitor la individualizarea pedepsei penale, iar de către inculpat și de reprezentantul părții civile Companiei Națională de Asigurări în Medicină, în latura civilă.

Cu referire la apelul declarat de procuror, instanța de apel a motivat că în urma verificării chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei penale a constatat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării

vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, de lipsa antecedentelor penale, a recunoscut vina integral și s-a căit sincer de cele săvârșite, a reparat parțial prejudiciul cauzat prin infracțiune prin acordarea ajutorului financiar în sumă de 500 euro reprezentantului părții vătămate, are un copil la întreținere, conform art. 16 alin. (4) Cod penal infracțiunea comisă se califică ca o infracțiune „gravă”, acesta anterior a fost atras la răspundere penală (f.d.100, 104, vol. I), la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află.

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca soluția pronunțată de prima instanță corect fost individualizată și aplicată pedeapsa pe un termen de 3 (trei) ani închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, și suspendarea condiționată a executării pedepsei, pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani, considerând că executarea efectivă a pedepsei cu închisoarea stabilită inculpatului nu este rațională și merită a fi acordată o șansă de a demonstra că corectarea sa este posibilă fără punerea în executare a pedepsei, cu acordarea posibilității ca în perioada de probațiune respectând condițiile probațiunii să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat.

Totodată, a considerat că prima instanță just a luat în considerație faptul că Șmighelschi Oleg urmează să restituie prejudiciul cauzat părții vătămate, or, în condițiile privării de libertate a acestuia această acțiune va fi mai dificil de realizat.

Cu privire la argumentul privind aplicarea prevederilor art.90¹ Cod penal, suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare, instanța de apel a considerat că nu este rațională suspendarea parțială a pedepsei, așa cum în ședința de judecată s-a constatat că acesta nu prezintă pericol social și corectarea lui este posibilă fără a fi izolat de societate. Astfel, instanța de apel a considerat că au fost respectate limitele de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea încriminată adoptând soluția echitabilă de către prima instanță.

Cu referire la apelul declarat de inculpatul Șmighelschi Oleg, prin care a solicitat ca prejudiciul material în sumă de 36794,24 lei și prejudiciul moral diminuat până la sumă de 50000 lei, să fie încasate din contul SA „Moldasig”, instanța de apel a motivat că conform art. art. 219 alin. (1), 225 alin. (2) Cod de procedură penală, art. 1998 alin. (1), art. 2025 alin. (1), art. 2028 alin. (1) Cod civil, răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin vătămarea integrității corporale este o răspundere delictuală, care trebuie să conțină în sine existența unei fapte ilicite, adică acțiune sau inacțiune care are ca rezultat încălcarea drepturilor subiective sau interesele legitime ale unei persoane; existența unui prejudiciu care constă în rezultatul sau efectul negativ suferit de o persoană vătămată datorită faptei ilicite săvârșite de o altă persoană; legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, adică prejudiciul cauzat sănătății să fie o consecință a faptei ilicite.

Astfel, la caz instanța de apel a constatat existența faptei ilicite, cauzarea prejudiciului material prin vătămarea gravă a integrității corporale, precum și vinovăția inculpatului de comiterea faptei ilicite, motiv din care a considerat necesar încasarea prejudiciului material în sumă de 36794,24 lei, dintre care 5000 lei reprezintă costul hainelor deteriorate în rezultatul accidentului, iar 31794,24 lei constituie cheltuielile legate de procurarea medicamentelor, utilajelor și de îngrijire medicală a părții vătămate. Instanța de apel a constatat că, reprezentantul părții vătămate a prezentat instanței bonurile de plată care confirmă cheltuielile suportate în legătură cu tratamentul părții vătămate în sumă de 35833,37 lei (f.d. 4-25, vol. II).

În ce privește încasarea din contul SA „Moldasig” a prejudiciului material în sumă de 36794,24 lei, instanța de apel întemeiat a respins-o ca nefondată în baza prevederilor art. 14, 16 din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, și art. 1998 alin. (1) Cod Civil.

Instanța de apel a stabilit cu certitudine că în urma accidentului rutier partea vătămată Ababii Valentina, din decembrie 2020 și până la data examinării cauzei penale în instanța de apel, se află în stare vegetativă, fiind spitalizată, fapt ce denotă că partea vătămată prin reprezentantul ei, Ababii Andrei a avut de suportat prejudiciu de natură morală.

Estimarea daunei morale suportate de către aceasta se probează prin faptul că partea vătămată a fost victima accidentului rutier, la moment se află în spital, iar dacă va ieși din comă va avea nevoie de o reabilitare îndelungată, astfel, a respins ca nefondată solicitarea inculpatului de a micșora prejudiciul moral la suma de 50000 lei, or, având în vedere consecințele survenite, suferințele fizice și psihice suportate de către partea vătămată, cât și reprezentantul acesteia, care sunt resimțite și pe parcursul timpului scurs de la accidentul rutier, instanța de apel a considerat că o recompensă proporțională și echitabilă la caz ar reprezenta valoarea de 250000 lei, stabilită de către prima instanță acordată cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

Or, instanța de apel a motivat că prin constatarea comiterii faptei și vinovăției inculpatului, s-a constatat și cauzarea prejudiciului material pentru vătămarea gravă a integrității corporale.

Cu referire la apelul declarat de către reprezentantul părții civile Compania Națională de Asigurări în Medicină, instanța de apel a considerat că prima instanță nu a apreciat just probele prezentate de Compania Națională de Asigurări în Medicină, care a suportat cheltuielile de tratament a pacientului Ababii Valentina, nu a ținut cont de timpul îndelungat de spitalizare a pacientei cu traume grave, de declarațiile date de reprezentantul părții vătămate, care a comunicat că a avut cheltuieli de întreținere a mamei, dar nu cheltuieli de achitare a tratamentului îndelungat și costisitor, astfel, instanța de apel a considerat întemeiată cererea de apel și a dispus în baza art. 219 alin. (1), 225 alin.(2), 387 alin.(1) Cod de procedură penală, art. 1998 alin. (1) Cod civil, și art. 25 alin. (2), lit. d) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, potrivit căreia în cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include: d) eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, *care nu sînt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii*, conform actelor normative în vigoare. Astfel, a dispus admiterea acțiunii civile înaintate împotriva inculpatului.

Decizia instanței de apel s-a bazat pe probele prezentate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, depuse de reprezentantul părții civile și care a anexat la materialele cauzei (atât la cererea de chemare în judecată, cât și la cererea de concretizare a pretențiilor înaintate) toate probele necesare pentru stabilirea cuantumului prejudiciului suportat, anexând și confirmarea semnată și ștampilată de către prestatorul de servicii medicale, cât și asigurătorului CNAM a cheltuielilor

suportate cu indicarea sumei exacte, acoperită financiar din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și anume: copia actelor de verificare al decontărilor reciproce și cazurile pentru care s-a acordat asistență medicală acoperită financiar din fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală persoanelor asigurate, între CNAM și IMSP „Institutul de Medicină Urgentă”; copia dării de seamă „Privind persoanele asigurate cărora le-a fost cauzat prejudiciu sănătății de către persoanele fizice și juridice pentru luna Ianuarie 2021”; anexa nr.2 la Ordinul comun al MSMPS și CNAM nr. 1299/373-A din 30 decembrie 2020 „Formular nr. 1-68/d aprobat prin Ordinul comun MSMPS și CNAM nr. 198/86-A din 17.03.2014, astfel, fiind stabilit cu certitudine cuantumul sumei prejudiciului material cauzat Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, drept consecință a acțiunilor ilegale ale inculpatului, care au provocat leziuni corporale grave victimei și tratamentul căreia a fost achitat în locul vinovatului de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, și anume în sumă de 358419,36 lei.

Cu referire la respingerea argumentului privind încasarea prejudiciului de la SA „Moldasig”, instanța de apel a motivat că conform art. (2) alin. (2) din Legea nr. 407 din 21.12.2006 „cu privire la asigurări”, *acțiunea legii sus numite nu se extinde asupra asigurărilor sociale de stat, asigurărilor obligatorii de asistență medicală, asigurărilor de stat ale unor categorii de persoane și asupra fondurilor nestatale de pensii.*

Mai mult, a motivat că potrivit prevederilor art. 25 alin. (2), lit. d) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, care prevede că în cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include: d) eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, *care nu sînt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii*, conform actelor normative în vigoare.

Ca rezultat instanța de apel neconstatînd temei de atragere în calitate de intervenient accesoriu compania de asigurări SA „Moldasig”, a considerat necesar de a respinge atât cererea părții apărării de recunoaștere a companiei de asigurări SA „Moldasig” în calitate de intervenient accesoriu, cât și încasarea prejudiciului material constituit din costul de tratamentul medical a părții vătămate, suportat de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, de la SA „Moldasig”.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat *recursuri* ordinare:

5.1. Inculpatul, solicitînd casarea deciziei în latura civilă cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, invocînd prevederile art. 427 alin. (1), pct.6) Cod de procedură penală.

În motivarea recursului a invocat că:

- la încasarea din contul său a prejudiciului moral în sumă de 250000 mii lei, instanțele de fond nu au ținut cont de condițiile de viață ale familiei sale, că este căsătorit, are un copil minor în vîrstă de 4 ani care suferă de o boală epileptică avînd deseori crize epileptice ceea ce necesită permanent un tratament pe care îl suportă familia sa. Iar mărimea compensației pentru prejudiciul moral trebuie să fie echitabilă în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate.

- încasarea din contul său a prejudiciului material în sumă de 36794,24 lei, este neîntemeiată și nefondată. Prima instanță nu a atras în proces compania de asigurări SA „Moldasig” care urma să suporte cheltuielile cu privire la prejudiciul material cauzat părții vătămate Ababii Valentina, reprezentată de către Ababii Andrei, deoarece la momentul producerii accidentului rutier mijlocul de transport de model „XXXXX” cu n/1 XXXXX cu care el se deplasa avea contract de asigurare nr. RCAI-0058071137, din data de 20 mai 2020. Prin urmare, consideră recurentul că compania de asigurări SA „Moldasig” urma să fie responsabilă în conformitate cu art. 14, 15, 16, 20 din Legea nr. 414 din 22.12.2006, cu privire la asigurarea de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule și în baza art. 1822 Cod civil, pretențiile din acțiune urmau a fi înaintate față de compania SA „Moldasig”;

- bonurile și cecurile anexate la acțiunea civilă depusă de reprezentantul părții vătămate Ababii Andrei, eliberate de băncile din RM - "Moldova Agroindbank", "Victoriabank", "Moldinconbank" etc., nu corespund și nu sunt confirmate cu bonurile eliberate de magazine, farmacii unde s-au efectuat cumpărături, fapt ce i-a trezit dubii;

- instanța de apel nu a motivat faptul admiterii acțiunii civile înaintate și încasării de la el în contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a sumei de 358419,36 lei cu titlu de prejudiciu material, menționând că partea vătămată Ababii Valentina dispunea de poliță de asigurare medicală care acoperă toate cheltuielile.

5.2. Avocatul Russu Alexandr în numele inculpatului prin care a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea laturii civile, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel sau după caz dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte prin care acțiunea civilă înaintată de către Compania Națională de Asigurări în Medicină să fie respinsă ca neîntemeiată, iar cererea înaintată de către Șmighelschi Oleg să fie admisă integral și dispusă încasarea prejudiciului material în sumă de 36794,24 lei din contul companiei de asigurări S.A. „Moldasig”, iar suma prejudiciului moral să fie diminuată până la 50000 lei, întemeindu-și recursul în baza prevederilor art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

În motivarea recursului a invocat argumentele care au fost indicate în recursul inculpatului (pct. 5.1 din prezenta decizie), adăugând că decizia Curții de Apel nu se bazează pe careva probe pertinente și concludente, privind soluția de admiterea acțiunii civile, iar inculpatul avea asigurare și prejudiciile urmau să fie încasate de la compania de asigurare SA „Moldasig”.

Consideră recurentul că materialele anexate de reprezentantul părții civile Compania Națională de Asigurări în Medicină nu descifrează și justifică cheltuielile suportate pentru asistență medicală acordată Ababii Valentina, în suma indicată de 358419,36 lei, astfel, consideră că este o sumă exagerată și neprobată și nu putea fi încasată din contul inculpatului, ci de la compania de asigurări SA „Moldasig”.

Totodată, menționează recurentul că prima instanță și instanța de apel nu au admis în proces intervenientul accesoriu compania de asigurări SA „Moldasig”, pentru a fi încasate prejudiciile solicitate.

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1), pct. 1^a) Cod de procedură penală, a *depus referință procurorul*, prin care a manifestat dezacordul cu recursurile declarate, și a solicitat declararea acestora ca

inadmisibile fiind vădit neîntemeiate cu menținerea deciziei instanței de apel motivând prin faptul că instanța de apel a dat răspuns la toate motivele invocate în apel, iar argumentele invocate au fost obiect de examinare în instanța de apel.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit conchide, că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursuri ordinare în termen.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să-l respingă ca inadmisibil în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurenții atât inculpatul Șmighelschi Oleg cât și apărătorul ultimului, avocatul Russu Alexandr, contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut la art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că temeiurile și motivele invocate de recurenți, nu și-au găsit confirmarea în urma cercetării materialelor cauzei, nefiind identificate careva circumstanțe care ar justifica incidența acestui temei de recurs, dat fiind faptul că, instanța de apel la judecarea apelurilor și adoptarea deciziei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante invocate în apelul recurenților, fiind reflectate clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel fără a fi admisă vreo eroare de fapt sau de drept ce ar afecta legalitatea deciziei instanței de apel, fapt ce determină lipsa unor temeiuri justificative de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate.

Colegiul penal lărgit constată, că criticile recurenților privind soluția instanțelor de fond, la admiterea acțiunilor civile înaintate de reprezentantul părții vătămate Ababii Andrei și de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, nu pot fi acceptate, or, atât prima instanță în sentință (f.d. 38-50, vol. II), cât și instanța de apel în decizie (f.d. 89-113, vol. II), s-au expus suficient de detaliat pe aceste chestiuni, argumentând corect soluția, fără ca instanțele de judecată ierarhic inferioare să admită în acest sens vreo eroare ce ar afecta corectitudinea soluției, din care considerente, instanța de recurs acceptă motivarea instanțelor de fond în această parte ca legală și întemeiată.

Reieșind din criticele expuse de inculpat și avocat, se menționează că hotărârea judecătorească în partea stabilirii quantumului prejudiciului moral și material nu este motivată.

Colegiul penal lărgit menționează că, soluția propusă de recurenți („privind diminuarea prejudiciului moral de la 250000 până la 50000 lei pentru a fi încasată în contul părții civile Ababii Andrei”) contravine legislației și jurisprudenței constante,

or, despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare, în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Totodată, este important de a specifica că, la caz, instanța care a judecat fondul, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, a luat în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice a părții vătămate, interesele căreia sunt reprezentate de fiul ei, de Ababii Andrei, cât și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, cum ar fi situația persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Colegiul penal lărgit nu consideră ca fiind necesar de a motiva diferit răspunsul la aceleași argumente invocate în cererea de apel în partea ce ține de prejudiciile materiale și morale încasate, în contextul oferirii răspunsurilor plauzibile și certe de către prima instanță (referitor la prejudiciul moral și prejudiciul material încasate de la inculpat în beneficiul părții vătămate aflate în comă și reprezentate prin reprezentantul ei în persoana fiului ei) și de către instanța de apel (referitor la prejudiciul material încasat de la inculpat în beneficiul CNAM) .

Or, a fost motivată suficient temeiul încasării prejudiciului material în sumă de 36794,24 lei, care a fost formată din 5000 lei costul hainelor deteriorate în rezultatul accidentului rutier, sumă de 31794,24 lei cheltuieli legate de procurarea medicamentelor, utilajelor și de îngrijire medicală.

Totodată, instanțele de fond, la pronunțarea și menținerea soluției pe marginea acțiunii civile înaintate de reprezentantul părții vătămate în partea prejudiciului moral de 250000 lei încasat de la inculpat, suficient de clar și-au motivat poziția, just luând în considerație suferințele referitoare la integritatea fizică și psihică suportată de partea vătămată Ababii Valentina în urma accidentului rutier.

Instanțele inferioare au ținut cont de circumstanțele individuale ale cauzei, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă, pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei și întemeiat au considerat că suma de 250000 lei pentru prejudiciul moral cauzat este o despăgubire echitabilă și proporțională suferințelor fizice și psihice suportate de către partea vătămată în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului în urma la care părții vătămate au fost cauzate vătămări corporale grave, care au atras după sine consecințe nefaste pentru partea vătămată personal și pentru reprezentatul ei.

În același sens, Colegiul penal lărgit respinge și argumentul recurenților, precum că: "având în vedere că automobilul a fost asigurat la compania de asigurări SA „Moldasig", acțiunea civilă înaintată de către Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva inculpatului, urma a fi respinsă și a fi încasat prejudiciul de la compania de asigurare SA „Moldasig”.

Or, potrivit art. (2) alin. (2) din Legea nr. 407 din 21.12.2006 „cu privire la asigurări”, acțiunea Legii cu privire la asigurări nu se extinde asupra asigurărilor obligatorii de asistență medicală și la caz nu putea fi admisă cerința inculpatului.

Mai mult, art. 25 alin. (2), lit. d) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 „cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule”, prevede că în cazul prevăzut la alin. (1), despăgubirea de asigurare va include: d) eventualele cheltuieli prilejuite de accident, inclusiv cheltuielile de

transport al persoanei accidentate, de tratament, de spitalizare, de recuperare, de protezare, de alimentație specială, conform prescripțiilor medicale, probate cu documente justificative, *dar care nu sânt suportate din fondurile de asigurări medicale obligatorii*, conform actelor normative în vigoare. La caz nefiind constatat în baza cărui temei urma să fie atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu compania de asigurare SA „Moldasig”. Astfel, instanța de apel just a concluzionat că la caz cheltuielile nu pot fi acoperite de compania de asigurări SA „Moldasig”, deoarece s-a constatat că companiile de asigurare compensează numai cheltuielile care nu sunt suportate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, concluzionând că Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a acoperit cheltuielile pentru tratament al părții vătămate în sumă de 358419,36 lei, cheltuieli suportate *din fondurile de asigurări medicale obligatorii*.

La caz, conform art. 15 din Legea nr. 1585 din 27.02.1998 „cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”, instanța de apel just a stabilit că, Compania Națională de Asigurări în Medicină și agențiile ei teritoriale (ramurale) sânt în drept să ceară persoanelor juridice sau fizice, responsabile pentru prejudiciul cauzat sănătății persoanei asigurate, recuperarea cheltuielilor pentru acordarea asistenței medicale în volumul prevăzut de Programul unic. Astfel, Compania Națională de Asigurări în Medicină este în drept conform normei sus menționate să înainteze acțiune în regres față de inculpat, care prin acțiunile sale ilegale a cauzat prejudiciul sănătății părții vătămate și generat suportarea de către CNAM a cheltuielilor de tratament spitalicesc a părții vătămate Ababii Valentina în sumă de 358419,36 lei.

Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel just a respins cererea părții apărării a inculpatului privind atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a companiei de asigurare SA „Moldasig”, ori din actele anexate la cauza penală rezultă că având la data producerii accidentului rutier, contractul de asigurare obligatorie a răspunderii civile auto, inculpatul a avut obligația comunicării companiei de asigurare despre producerea accidentului rutier în decurs de 24 de ore de la producerea acestuia, însă nu a realizat această obligație, iar persoana păgubită este în drept să solicite despăgubire atât de la compania de asigurare, cât și direct de la persoana vinovată în producerea accidentului rutier și cauzarea pagubei materiale. Ori, raportul de drept instituit între persoana asigurată și compania de asigurare nu poate interveni în dauna persoanei păgubite în urma producerii accidentului rutier.

Astfel, nefiind constatat de către instanța de apel temeiul de drept pentru atragere în proces în calitate de intervenient accesoriu a SA”Moldasig” cu care a fost încheiat contractul de asigurare obligatorie a răspunderii civile auto, just a fost respinsă atât cererea de recunoaștere a companiei de asigurări SA „Moldasig” în calitate de intervenient accesoriu, cât și cererea de încasarea prejudiciului material solicitat de către Compania Națională de Asigurări în Medicină de la compania de asigurări SA „Moldasig”, ori după cum s-a indicat mai sus, ultima nu este responsabilă chiar și în cazul existenței contractului de asigurare obligatorie a răspunderii civile auto, pentru cheltuieli suportate *din fondurile de asigurări medicale obligatorii*.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că o asemenea solicitare a mai fost înaintată în apelul declarat de inculpatul Șmighelschi Oleg (f.d. 66-69, vol. II) și instanța de apel s-a expus argumentat pe acest motiv la pct. 11 al deciziei (f.d. 108-

113, vol. II).

Prin urmare, doar dezacordul părții apărării cu soluția pronunțată de către instanța de fond și de către instanța de apel, în lipsa argumentelor plauzibile referitor la comiterea erorii de drept de către instanțele judecătorești inferioare la judecarea cauzei, nu constituie temei de admiterea recursului declarat, ori cale de atac prin recursul ordinar se efectuează pentru repararea erorilor de drept admise de către instanța de fond și de instanța de apel, ceea ce în prezenta speța nu s-a constatat a fi admisă de către instanța de apel.

Cu referire la celelalte argumente invocate în recurs ordinar de către avocatul *Russu Alexandr* în numele inculpatului, Colegiul penal lărgit le consideră de asemenea neîntemeiate și constată că motivele din recurs au constituit deja obiect de examinare în prima instanță și în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*Bujnița vs. Moldova*, 16 ianuarie 2007, §20).

Mai mult, Colegiul penal lărgit conchide că motivele invocate de recurenți în cererile de recurs, sunt în esența similare cu cele invocate în apel, descrise și în pct. 3.2. a prezentei decizii, în privința cărora instanța de apel în decizia sa (f.d. 222-247, vol. II) s-a expus motivat, iar temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra fiecărei chestiuni esențiale invocate în apelurile declarate, iar motivarea din decizia acesteia în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs. Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs, fără a reitera întreaga motivare a instanței de apel, pe care și-o însușește sub aspectul stării de fapt și de drept reținute, statuează că, temeiurile invocate de către inculpat și de către avocatul *Russu Alexandr* în numele inculpatului, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu s-a confirmat în cauza dată, iar decizia atacată este legală și întemeiată, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. În conformitate cu art., art. 434, 435 alin. (1), pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Se resping ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către inculpatul Șmighelschi Oleg și de către avocatul Russu Alexandr, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui Șmighelschi Oleg Leonid.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 12 septembrie 2023.

Președinte

Ion Guzun

Judecători

Sergiu Daguța

Anatolie Țurcan

Boris Talpă

Ghenadie Eremciuc

Notă: Din motivul imposibilității semnării deciziei motivate de către judecătorul Ion Guzun, din cauza aflării în concediul de odihnă de la 14 august 2023 și demisiei lui din funcție de la 25 august 2023, prezenta decizie motivată este semnată de către Președintele interimar al Curții Supreme de Justiție, judecătorul Viorica Puica, în conformitate cu prevederile art. 339 alin.(8) Cod de procedură penală.